

**ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԱՐՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

**АРМЯНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. ХАЧАТУРА АБОВЯНА**

**KNACHATUR ABOVIAN ARMENIAN STATE
PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

**ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ**

Գիտական հանդես

ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И ПСИХОЛОГИИ
Научное издание

MAIN ISSUES OF PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY
Scientific Periodical

1

ԵՐԵՎԱՆ 2018

Երաշխավորվել է տպագրության Խաչատուր Աբովյանի անվան
հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի գիտական
խորհրդի կողմից:

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Խաչատուր Աբովյանի
անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան» ՊՈԱԿ

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի 17

Վկայական՝ 03 Ա058062: Տրված է՝ 24.12.02 թ.

ISSN 1829-1295

Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական
համալսարան, 2018

Խմբագրական խորհրդի նախագահ՝

Տիգրան Սարգսյան – Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի նախագահ

Գլխավոր խմբագիր՝

Նաիրա Հակոբյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի պրոֆեսոր, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր

Պատասխանատու քարտուղար՝

Կամո Վարդանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի գիտահետազոտական կենտրոնի ղեկավար, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Խմբագրական կոլեգիա՝

Ռուբեն Միրզախանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Սմբատ Լպուտյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի շախմատի և սպորտի ամբիոնի վարիչ, միջազգային գրոսմայստեր

Արտեմ Սարգսյան – Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Աելիտա Դուլիսանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հայ գրականության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի վարիչ, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Սրբուհի Գևորգյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի պրոռեկտոր, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Հասմիկ Հովհաննիսյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի փիլիսոփայության և տրամաբանության ամբիոնի վարիչ, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր

Հերբերտ Քերիխ – Բելգիայի Գենտի համալսարանի պրոֆեսոր, միջազգային սոցիոլոգիական ասոցիացիայի անդամ

Աիդա Թոփուզյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի մասնագիտական կրթության և կիրառական մանկավարժության ամբիոնի վարիչ, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Ասյա Բերբերյան – Ռուս-հայկական (Սլավոնական) համալսարանի հոգեբանության ամբիոնի վարիչ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Ժակլին Մեսժեն – Ֆրանսիայի Լիոնի Ժան–Մուլեն 3 համալսարանի պրոֆեսոր, միջազգային հոգեբանական ասոցիացիայի անդամ

Կարինե Դանիելյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի էկոլոգիայի և կայուն զարգացման ամբիոնի վարիչի պ/կ, աշխարհագրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Լյուդմիլա Բալասանիկովա – Ռուսաստանի Դաշնության Գերցենի անվան պետական մանկավարժական համալսարանի մանկավարժական գիտությունների ՅՈՒՆԵՍԿՕ–ի ամբիոնի համադեկավար, բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Հեղինե Խաչատրյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի սկզբնական կրթության ֆակուլտետի դեկան, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Սերգեյ Աթանասյան – Մոսկվայի քաղաքային մանկավարժական համալսարանի ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Իրակլի Իմեդաձե – Վրաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Դ. Ն. Ուզնաձեի հոգեբանության ինստիտուտի տնօրեն

Դմիտրի Շևչենկո – Ռուսաստանի Դաշնության պետական հումանիտար համալսարանի մարքեթինգի և գովազդային գործունեության վարչության պետ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Օլգա Տրիֆոնովա – Մոսկվայի քաղաքային մանկավարժական համալսարանի ասպիրանտուրայի և դոկտորանտուրայի բաժնի վարիչ, քիմիական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Յան Դոլակ – Բոնոյի Մասարիկ համալսարանի թանգարանագիտության և ժառանգության ՅՈՒՆԵՍԿՕ–ի ամբիոնի վարիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր (Չեխիա)

Լիլիա Բալասանյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի օտար լեզուների դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի դոցենտ, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու

Իննա Սարգսյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ռուսաց լեզվի ամբիոնի վարիչ, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Տիգրան Միքայելյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի օտար լեզուների ֆակուլտետի դեկան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Անահիտ Լալաբեկյան – Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի օտար լեզուների ուսուցման ամբիոնի վարիչ, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

«Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ» գիտական հանդեսը միտված է նպաստելու Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն մանկավարժական կրթական համակարգի բարելավմանը և առաջընթացին: Պարբերականում զետեղվում են գիտատեսական և գիտամեթոդական բնույթի հոդվածներ, որոնք կօժանդակեն մանկավարժության և հոգեբանության բնագավառների առջև ծառացած խնդիրների լուծմանը, կրթության կառավարման հիմնախնդիրների լուսաբանմանը, համաշխարհային փորձի ուսումնասիրմանը և միջազգային կրթական գործընթացների առաջադրած դրույթների համակարգված և միասնական ներդրմանը: Գիտական հանդեսը նախատեսված է մանկավարժների, հոգեբանների, բարձրագույն կրթության համակարգում աշխատողների և առհասարակ մանկավարժահոգեբանական գիտությունների զարգացմամբ շահագրգիռ յուրաքանչյուրի համար:

Председатель редакционного совета

Тигран Саркисян Председатель Евразийской экономической комиссии

Главный редактор

Наира Акопян Профессор Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор психологических наук, профессор

Ответственный секретарь

Камо Варданян руководитель научно-исследовательского центра Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор психологических наук, профессор

Редакционная коллегия

Рубен Мирзаханян ректор Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор исторических наук, профессор

Смбат Лпутян заведующий кафедрой шахмата и спорта Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Аида Топузян заведующая кафедрой профессионального образования и прикладной педагогики, доктор педагогических наук, профессор Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Артем Саркисян член-корреспондент НАН РА, доктор филологических наук, профессор факультета культуры Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Аэлиа Долуханян член-корреспондент НАН РА, заведующая кафедрой армянской литературы и методики ее преподавания Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор филологических наук, профессор

Асмик Оганисян заведующая кафедрой философии и логики, доктор филооофских наук, доцент Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Србуи Геворкян проректор по научно–учебной работе Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор пси хологических наук, профессор

Герберт Керих Профессор Гентского Университета, член международной социологической ассоциации, Бельгия

Ася Берберян заведующая кафедрой психологии Российско–Армянского (Славянского) университета, доктор психологических наук, профессор

Жаклин Месжен Профессор университета Жан-Мулен (Лион), член международной социологической ассоциации, Франция

Людмила Белясникова созаведующая кафедрой ЮНЕСКО Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена, кандидат филологических наук

Эгине Хачатрян декан факультета начального образования, кандидат педагогических наук, доцент Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Сергей Атанасян профессор Московского городского педагогического университета, доктор педагогических наук

Ираклий Имедадзе директор института психологии им. Д. Н. Уznaдзе, член–корреспондент Национальной академии наук Грузии, доктор психологических наук

Дмитрий Шевченко профессор кафедры маркетинга и рекламной деятельности Российского государственного гуманитарного университета, доктор экономических наук

Ольга Трифонова руководитель отдела аспирантуры и докторантуры Московского городского педагогического университета, кандидат химических наук, доцент

Яан Долак заведующий кафедрой музееведения и мирового наследия ЮНЕСКО университета им. Масарика г. Брно, доктор исторических наук (Чехия)

Карине Даниелян задующая кафедрой экологии и стабильного развития, доктор географических наук, профессор Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна

Лилия Баласанян доцент кафедры методики преподавания иностранных языков Армянского государственного педагогического университета им. Хача тура Абовяна, кандидат педагогических наук, доцент

Инна Саркисян заведующая кафедрой русского языка Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, доктор педагогических наук, профессор

Тигран Микаелян декан факультета иностранных языков Армянского

государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, кандидат филологических наук, доцент

Анаит Лалабегян заведующая кафедрой преподавания иностранных языков Армянского государственного педагогического университета им. Хачатура Абовяна, кандидат педагогических наук, доцент

Научное периодическое издание «Проблемы педагогики и психологии» призвано способствовать развитию и совершенствованию педагогической образовательной системы в Республике Армения. В издании представлены научно–теоретические и научно–методические статьи, способствующие решению насущных задач педагогики и психологии, освещающие основные проблемы управления образовательным процессом, изучающие международный опыт в сфере образования и направленные на практическое внедрение результатов объединенного и систематизированного образовательного процесса. Издание предназначено для педагогов, психологов, работников высшей школы и всех тех, кого интересуют вопросы развития педагогической и психологической мысли.

Chief of the Editorial Council

Tigran Sargsyan Chairman of Board of the Eurasian Economic Commission

Chief Editor

Naira Hakobyan Professor of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Responsible Secretary

Kamo Vardanyan Director of Scientific Research Center at the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Editorial Board

Ruben Mirzakhanyan Rector of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, Doctor of Historical Sciences, Professor.

Smbat Lputian head of chair of chess and sports of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Artem Sargsyan Correspondent Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Doctor of Philology, Professor of the Faculty of Culture of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Aelita Dolukhanyan Doctor of Philological Sciences, Professor, Correspondent Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Head of the Chair of the Armenian Literature and its Teaching Methods, Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University.

Srbuhi Gevorgyan Vice-rector of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Aida Topuzyan head of the department of professional education and applied pedagogy, doctor of pedagogical sciences, professor of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Herbert Jerich Belgium Ghent University Professor, International Sociological Association Member

Heghine Khachatrya dean of faculty of primary education, candidate of pedagogical sciences, associate professor of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Asya Berberyan Head of the Chair of Psychology at Russian–Armenian (Slavonic) University, Doctor of Psychological Sciences, Professor.

Liudmila Beliasnikova Co–Chairholder of UNESCO chair of Sciences of Education, Herzen State Pedagogical University of Russia, PhD in Philological Sciences.

Sergey Atanasyan Vice-rector of education at Moscow City Pedagogical University, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

Jacqueline Mesjen Jan Mullen 3 University Professor, Lion, France, International Psychological Association Member

Irakly Imedadze Director of the Institut of Psychology after D. N. Uznadse, Correspondent Member of the National Academy of Sciences in Georgia, Doctor of Psychological Sciences.

Dmitri Shevchenko Head of the Administration of Marketing and Advertising at the State Humanitarian University of the Russian Federation, Doctor of Economical Sciences, Professor.

Karine Danielyan head of chair of ecology and sustainable development, doctor of geography, professor of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Hasmik Hovhannisian chairperson of the department of philosophy and logic, doctor of sciences (in philosophy) of the Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University

Olga Trifonova Head of the Department of Postgraduate and Doctorate Education at Moscow City Pedagogical University, PhD in Chemical Sciences, Associate Professor.

Jan Dolak Chairholder of the UNESCO chair on Museology and World Heritage at the Masarik University of Brno, Doctor of Historical sciences. (The Czech Republic).

Lilia Balasanyan Associate Professor of the Chair of Foreign Language Teaching Methodology of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, PhD in Pedagogical Sciences.

Inna Sargsyan Head of the Chair of Russian Language of Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, Doctor of Pedagogy Professor

Tigran Mikaelyan Dean of the Faculty of Foreign Languages, Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, PhD in Philological Sciences, Associate Professor.

Anahit Lalabegyan Head of the Chair of Foreign Language Teaching, Khachatur Abovian Armenian State Pedagogical University, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor.

The scientific periodical “Main Issues of Pedagogy and Psychology” is aimed at contributing the improvement and progress of higher pedagogical educational system in the Republic of Armenia. The periodical includes articles on scientific – theoretical and scientific – methodological content which will support to solve the problems existing in the spheres of pedagogy and psychology, to reveal main issues on education Management, to study the Worldwide practice and to promote systemized and joint implementation of objectives proposed by International Educational Activities. The scientific periodical is for pedagogues, psychologists, higher educational staff and for anyone who is interested in the development of pedagogical – psychological sciences